

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priştine, 25 Ocak 2013
Nr. Ref.: RK 373/13

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Başvuru No: KI82/12

Başvurucu

Milorad Rajović

2000/4 sayılı UNMIK Yönetmeliği ve 2008/03-Lo33 sayılı Kosova Cumhuriyeti Yasası'nın uygulanması hakkında anayasal denetim ve meşruiyet değerlendirmesi başvurusu

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Mahkeme Heyeti:

Enver Hasani, Başkan
Ivan Čukalović, Başkanvekili
Robert Carolan, Üye
Altay Suroy, Üye
Almiro Rodrigues, Üye
Snezhana Botusharova, Üye
Kadri Kryeziu, Üye
Arta Rama-Hajrizi

Başvurucu:

1. Başvurucu, Mitroviça N. P. "Udarnik Komerc" şirketinin sahibi Bay Milorad Rajović olup onu Priştineli avukat Avni Q. Vula (başvurucu) temsil etmektedir.

İtiraz Edilen Karar

2. 2000/4 sayılı “KFOR, UNMIK ve personelinin statüsü, imtiyazları ve dokunulmazlıklarına ilişkin” UNMIK Yönetmeliğinin (bundan sonra 2000/4 sayılı UNMIK Yönetmeliği) ve 2008/03-LO33 sayılı Kosova’daki diplomatik temsilcilikler ve askeri mevcudiyeti ile personelinin statüsü, dokunulmazlığı ve imtiyazlarına ilişkin yasanın (bundan sonra: 2008/03-LO33 sayılı Yasa) uygulanmasının anayasaya uygunluğu itiraz konusudur.

Başvurunun Konusu

3. Başvurucu, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı’nın (bundan sonra: AGİT) 2000/4 sayılı UNMIK Yönetmeliği ile 2008/3-LO03 sayılı yasayı yorumlayıp uygulama şekline itiraz etmiştir. O, bu mevzuatın Kosova Cumhuriyeti Anayasası’nın 46. maddesi [Mal Güvenliği] ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (bundan sonra AİHS) 1. Ek Protokolü’nün 1. maddesiyle güvence altına alınan mülkiyet hakkını ihlal ettiğini ileri sürmüştür.

İlgili Hukuk

4. Başvuru Anayasa’nın 113.7 ve 21.4 fıkraları, 03/LL-121 sayı ve 15 Ocak 2009 tarihli Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa’nın (bundan sonra: Yasa) 20. maddesi, 22.7 ve 22.8 fıkraları ile Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü’nün (bundan sonra: “İçtüzük”) 56. kuralı 2. fıkrasına dayandırılmıştır.

Başvuru Süreci

5. Başvurucu 7 Eylül 2012 tarihinde Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi (bundan sonra: Mahkeme) başvurmuştur.
6. Başkan’ın GJR. KI82/12 sayı ve 5 Ekim 2012 tarihli kararıyla Üye Robert Carolan raportör yargıç olarak görevlendirilmiştir. Başkan’ın aynı tarih ve KSH. KI82/12 sayılı kararıyla üyeler Altay Suroy (başkan), Kadri Kryeziu ve Arta Rama-Hajrizi’den oluşan Ön İnceleme Heyeti belirlenmiştir.
7. Altay Suroy (başkan), Kadri Kryeziu ve Arta Rama-Hajrizi’den oluşan Ön İnceleme Heyeti 25 Ocak 2013 tarihinde raportör yargıç Üye Robert Carolan’ın raporunu inceledikten sonra tam kadroda toplanan Mahkeme Heyeti’ne başvurunun kabul edilmezliğine ilişkin öneri sunmuştur.

Olguların Özeti

8. Mitroviça N. P. “Udarnik Komerc” şirketinin sahibi Bay Milorad Rajović, İpek’te “Ndertesa per banim Tarolit II” adresinde 1.078 m²’lik ticari mekanın tartışmasız sahibi olduğunu iddia etmiştir.
9. Bu şirket yukarıda mezkur ticari mekanların mülkiyet hakkını 13 Mart 1994 tarihinde İpek Belediye Mahkemesi’nde C. nr. 224/94 sayı ile onaylanmış alı satım sözleşmesiyle elde ettiğini ve bunun İpek Belediye Mahkemesi’nin C. nr. 224/94 sayı ve 13 Nisan 1994 tarihli kararıyla doğrulanmıştır.
10. 1999 yılının ortasından itibaren bu mekan AGİT Misyonu tarafından sahibiyile herhangi bir anlaşma yapılmaksızın ve sahibine bildirilmeksizin işgal edilmiştir.

11. Bay Milorad Rajović, AGİT Kosova Misyonu ipek Bölge Merkezi'nin kendi mekanına 1999 yılında yerleştiğini öğrendikten sonra AGİT Misyonu'na başvurarak mekanın kullanımına ve kiraya ilişkin sözleşme akdedilmesini talep etmiştir. Ancak onun talepleri dikkate alınmamış ve kabul edilmemiştir.
12. Başvurucu 1999 -2007 yılları arasında AGİT Misyonu'na çok sayıda yazı göndermiş, kendisinin mülkiyet haklarına riayet edilmesini ve yukarıda mezkur mekanın kullanımı için kira sözleşmesinin akdedilmesini talep etmiştir. Ancak başvurucuya gönderilen yazılı cevap dışından AGİT Misyonu, bu problemi çözecek herhangi bir adım atmamıştır.
13. Başvurucu 28 Aralık 2007 tarihinde Ombudsmanlık Kurumu'na başvurarak şikayette bulunmuştur.
14. Ombudsmanlık Kurumu 3 Mart 2008 tarihinde 2355/07 sayılı kararı çıkartarak İçtüzüğe göre *ratione personae* bakımından bağdaşmaz olduğu gerekçesiyle başvurucunun şikayetini kabul edilmez bulmuştur.
15. 15 Ocak 2008 tarihinde başvuru ile AGİT Misyonu temsilcisi arasında ilk defa bir görüşme gerçekleşmiş ve AGİT Misyonu'nun kiraya ilişkin ilk somut teklifini almıştır. AGİT Misyon temsilcisinin sunduğu teklif 1 Temmuz 2007 tarihinden itibaren 1 yıl süreyle kirayı karşılamayı ve uzatılma imkanını kapsıyordu.
16. Başvurucunun iddiasına göre "AGİT Misyon temsilcisi tarafından baskı ve tehdide maruz bırakılarak" birkaç saatlik müzakereden sonra teklifi kabul edip sözleşmeyi imzalamış ve 1999 – 1 Temmuz 2007 aralığındaki kira borcu sorununun sözleşmeyi imzalaması halinde çözüme kavuşturulacağına ilişkin sözlü bir anlaşmaya varılmıştır.
17. Başvurucu 20 Şubat 2008 tarihinde 1999 – 1 Temmuz 2007 aralığında ödenmemiş kira borcu meselesinin çözüme kavuşturulması için sürecin başlatılması yönünde AGİT Misyon temsilcisi Bay John Fennessy'ye ilk yazısını göndermiştir.
18. AGİT Misyonu İdare Departmanı (John Fennessy) 25 Şubat 2008 tarihinde verdiği cevabında 1999 – 1 Temmuz 2007 aralığındaki kira borcunun ödenmesine ilişkin talebinin AGİT Misyonu'nun Viyana'daki Merkez'e iletildiğini, Merkez'in konuyu görüştüğünü ve Merkez'in tutumunu belirtmesi beklendiğini bildirmiştir.
19. Başvurucu 2009 yılından 2011 yılına kadar AGİT Misyonu'na üç (3) yazı göndermiştir.
20. AGİT Misyonu başvurucunun tüm yazılarına "olay AGİT Misyonu'nun Viyana'daki Merkez'e intikal ettiği ve Merkez'in kararı ve tutumu belli olduğu anda AGİT Misyonu karar ve tutum hakkında bilgi verecektir" şeklinde benzer içerikli cevabı göndermiştir.

Başvurucunun İddiaları

21. Başvurucu, AGİT Misyonu'nun 2000/47 sayılı UNMIK Yönetmeliği'nde öngörülen konumunun farkında olduğu için kendisine olan borcundan kasten kaçtığını ileri sürmüştür.
22. Başvurucu kendi iddiasını desteklemek için Banka Kreditor e Prishtines bankasının AGİT Misyonu'na karşı 2011 yılında açtığı davayı örnek göstermiştir. Bu davada Priştine Belediye Mahkemesi'nin EDA nr. 2553/2011 sayı ve 30 Aralık 2011 tarihli

kararında AGİT Misyonu'nun banka mekanlarını kullanması karşılığında kira borcunun icrasına izin verilmiştir.

23. AGİT Misyonu'nun 30 Nisan 2012 tarihli HOM/54/12 başvurusunda 2000/47 sayılı UNMIK Yönetmeliği'nde öngörülen dokunulmazlığına dayanarak bu icrayı reddetmiştir.
24. AGİT Misyonu'nun 30 Nisan 2012 tarihli HOM/54/12 başvurusuna dayanarak Priştine Belediye Mahkemesi EDA. nr. 2553/2011 sayılı kararını iptal etmiştir.
25. Belediye Mahkemesi, alacaklıların 18 Ağustos 2000 tarih ve 2000/47 sayılı UNMIK Yönetmeliği'nin 7. maddesi uyarınca KFOR ve UNMIK tarafından kurulan Başvuru Komisyonu'na başvurabileceklerini belirtmiştir.
26. Başvurucu 10 Eylül 2009 tarihinde İnsan Hakları Danışma Kurulu Başvuru Komisyonu'na başvurduğunu ve bu Kurul'dan 308/09 sayılı tek bir yazı teslim aldığını, bu yazıyla başvurunun kabul edilip konuyla ilgilenecek kişinin belirlendiğinin bildirildiğini ileri sürmüştür.
27. Başvurucu ayrıca "kaç yıldan bu yana İnsan Hakları Danışma Kurulu'ndan herhangi bir yazı almadım" iddiasını ileri sürmüştür.
28. Başvurucu başvurusunda mülkiyet haklarının korunmasına ilişkin kanun yollarına başvurma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Başvurucu iddiasını 2000/47 sayılı UNMIK Yönetmeliği ve 2008/03-Lo33 sayılı Yasaya dayandırmıştır. Bu yasa'nın 2.1 fıkrası şöyledir: UNMIK (bu davada AGİT), varlıkları, fonları ve malları her tür yargı işleminden muaftır.
29. Başvurucu aşağıdaki talepler Anayasa Mahkemesi'ne başvurmuştur:

03/L-121 sayılı Yasanın 46. madde hükümleri uyarınca bu Mahkeme "Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi için" ilgili yargı işlemi başlatıp yargılamayı yapsın ve yargılama süreci içerisinde sunulan olgu ve delillerin hukuki değerlendirmesini, delillerin incelemesini ve Anayasa ile diğer yerli ve uluslararası yasal hükümler uyarınca yukarıda mezkur "KFOR, UNMIK onların personeline ilişkin 2000/47 sayılı UNMIK Yönetmeliği" ve Yasa hükümleri hakkında Kosova vatandaşlarının dokunulmaz temel hak ve özgürlükleri bakımından ilgili anayasal hükümler, yerli ve uluslararası belgeler ve özellikle Anayasa'nın 46. maddesiyle ilgili 23/31 maddelerinde ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6.1 fıkrasında belirtilen haklar ışığında yasal ile anayasal denetimin yapılmasını;

2. 2000/4 sayılı "KFOR, UNMIK ve personelinin statüsü, imtiyazları ve dokunulmazlıklarına ilişkin" UNMIK Yönetmeliğinin ve 2008/03-Lo33 sayılı Kosova'daki diplomatik temsilcilikler ve askeri mevcudiyeti ile personelinin statüsü, dokunulmazlığı ve imtiyazlarına ilişkin yasanın Kosova vatandaşlarının dokunulmaz, değiştirilemez, temel insan hakkı olan mülkiyet hakkı ihlaline ve Kosova vatandaşlarının hizmetleri ve özel mülklerinin yararlanılmasından veya mağduriyetlerinden kaynaklı maddi-mali, borç, tazminat ilişkin davalarda ilişkin yorumlamaların yanlış, temelden yoksun, hakkaniyetsiz, anayasaya aykırı ve gayrimeşru bulunmalarını;

"Udarnik Komerc" özel şirketin ticari mekanının 1999 – 01.07.2007 tarihine kadar AGİT Misyonu İpek Bölge Merkezi tarafından kullanılması karşılığında ödenmemiş olan kira borcu davasının görülmesi için Priştine Ticaret

Mahkemesi veya Kosova Yüksek Mahkemesi Özel Dairesini yetkili mahkeme olarak belirlenmesi.

Başvurunun Kabul Edilirliği

30. Başvurucunun başvurusu hakkında bir karara varmadan önce Mahkeme'nin, Anayasa, Yasa ve İçtüzükte öngörülmüş kabul edilirlilik koşullarının yerine getirilip getirilmediğini değerlendirmesi gereklidir.
31. Mahkeme bununla ilgili olarak Anayasa'nın 113. madde 1 ve 7. fıkralarına atıfta bulunmak ister:
  1. *Anayasa Mahkemesi, yasal şekilde sadece yetkili makamlarca açılmış davalar hakkında karar verir.*
  7. *Yasalarla belirlenen tüm yasal yollar tükendikten sonra bireyler, kamu otoriteleri tarafından kendi bireysel hak ve özgürlükler ihlal edildiğinde dava açma haklarına sahiptirler.*
32. Bu başvuruda başvuru 2000/4 sayılı "KFOR, UNMIK ve personelinin statüsü, imtiyazları ve dokunulmazlıklarına ilişkin" UNMIK Yönetmeliğinin ve 2008/03-Lo33 sayılı Kosova'daki diplomatik temsilcilikler ve askeri mevcudiyeti ile personelinin statüsü, dokunulmazlığı ve imtiyazlarına ilişkin yasa hakkında anayasal denetim talebinde bulunmuş, Anayasa'nın 113.7 fıkrası bir yasa hakkında anayasal denetim için kimlerin başvurabileceğini gayet açık bir şekilde belirlemiştir.
33. 2000/4 sayılı "KFOR, UNMIK ve personelinin statüsü, imtiyazları ve dokunulmazlıklarına ilişkin" UNMIK Yönetmeliği hakkındaki bir başvuru yukarıda mezkur Yönetmelik ve Yasa hakkında yapılmış bir soyut norm denetimi başvurusudur. Başvurucunun amacı şayet buysa, o zaman kendisi yetkili taraf olarak değerlendirilemez.
34. Anayasa'nın 113.2, 113.6 ve 113.8 fıkraları açıkça kimlerin soyut denetim başvurusunda bulunmaya yetkili taraf olduklarını belirlemiştir.
35. Mahkeme bu başvuruda başvuru Mahkeme nezdinde yetkisi olmadığı ve başvuru Anayasa'nın 113.1 fıkrasında belirtilen koşulları yerine getirmediğini tespit etmiştir. Bunun dışında Kosova'nın anayasal hukuk düzenin, bir kişinin ihlalle ilgili mağdur statüsüne sahip olmaksızın kamusal çıkarlar ve anayasal düzenin korunmasını dileyen her vatandaşın bireysel başvuruda bulunma seçeneği olan *actio popularis* türünden bir başvuru hakkı öngörmemiştir.
36. Bu yüzden Mahkeme, başvuru 2000/4 sayılı KFOR, UNMIK ve personelinin statüsü, imtiyazları ve dokunulmazlıklarına ilişkin UNMIK Yönetmeliğinin yorumlanmasına ilişkin başvuruda bulunmaya yetkili taraf olmadığı kanaatine varmış olup bu başvuru yetkili olmayan kişi tarafından sunulduğu için kabul edilmez olarak reddedilmesi gereklidir.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Anayasa'nın 113.1 ve 113.7 fıkraları, Yasa'nın 46 ve 47. maddeleri ve İÇTÜZÜĞÜN 36. kuralı 1.a ve 3.c bentleri uyarınca Anayasa Mahkemesi'nin 25 Ocak 2013 tarihli duruşmasında oybirliğiyle:

- I. Başvurunun kabul edilmez olarak reddine karar verilmiştir.
- II. Karar Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa'nın 20.4 fıkrası uyarınca taraflara bildirilip Resmi Gazete'de yayımlanır.
- III. İşbu karar derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargıç

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Robert Carolan, imza

Prof. Dr. Enver Hasani, imza